

Ung dikt

Ung dikt. I urval av GUNNAR EKELOF. Bonniers 1940. 4: 25.

I ett företal till sin antologi ung svensk och finländsk lyrik framhäver utgivaren, Gunnar Ekelöf, två markerade drag i denna unga poesis ansikte: "Det ena är *tidsångesten*, politiskt färgad eller enbart mänsklig, det andra är en viss *religiositet trots allt*, oftast alldeles konfessionslös, enkel och utan dogm."

Tvivelsutan skulle man kunna återfinna individualiteter i detta urval av poeter, vilka egentligen kunna sägas representera vare sig den ena eller den andra av utgivaren understrukna linjen; men som generell karakteristik är citatet likväl både pregnant och träffande. Hur vore det för övrigt möjligt annat än att ångesten över att leva i en brytningstid av sådana mått som vår skulle ge utslag hos de seismografer som poeterna dock sist och slutligen äro? Denna ångest är något annat än fariseisk reaktion. Endast tjockhudingens kan i en tid som vår presentera tal om att "frejdigt se det nya an". Han har nämligen själv inte känt något av den vanda som är själva omvandlingsprocessens. En djupt inifrån kommen "tidsdikt" företräda i denna antologi sådana poeter som Hjalmar Gullberg, Nils Ferlin, Elmer Diktonius och Gunnar Ekelöf själv.

De båda sistnämnda diktarna kunde samtidigt sägas representera den andra, ovan framhävda linjen, i varje fall ett slags "livstro": Diktonius med sin tilltro till naturens kraft, Ekelöf med sitt i dröm och aning undfångna credo; en mystikers tro på livets inneboende läkeförmåga. De ha därvid meningsfränder, som också väl komma till tals i denna koncentrerade, nästan genomgående kvalitativt utmärkta volym: Harry Martinson, Rabbe Enckell, Ebba Lindqvist och — i mörkare och svåråtkomligare sättning — Artur Lundkvist.

I en brännpunkt samlas de skilda tendensernas radier i Edith Södergrans sällsamt förnyande, brinnande intensiva lyrik, som så att säga anslår grundackordet i denna volym. Ekelöfs urval av hennes dikter är välgörande okonventionellt och vittnar — liksom antologien i sin helhet — om en svensk poets sanna och

fördomsfria inlevelse i sin samtids unga poesi. Riktigt, ja, slående riktigt, påpekar utgivaren, att Edith Södergran som så många andra stora diktare är — realist. Till och med en till synes så exotisk subtilitet som poemet "Månens hemlighet" är en verklighetsannotation. Den har fått sin form i den förra finska kampens blodiga år av en djärv poet, vars drivfjäder var omutlig sanningslidelse. Till oss, som uppleva världen av år 1940, kan den — liksom hennes flesta dikter — tala på ett inträngande och övertygande sätt:

Månen vet... att blod skall gjas här i natt.
På kopparbanor över sjön går en visshet fram:
lik skola ligga bland alarna på en underskön strand.
Månen skall kasta sitt skönaste ljus på den sällsamma
stranden.

Vinden skall gå som ett väckarehorn mellan tallarna:
Vad jorden är skön i denna ensliga stund.

JOHANNES EDFELT